

Alþingi
Erindi nr. P 127/1660
komudagur 5.4.2002

Nefndasvið Alþingis
Ágúst Geir Ágústsson, nefndarritari
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík.

Reykjavík, 3. apríl 2002.

Umsögn laganefndar LMFÍ um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 38/1990, um stjórn fiskveiða. 127. löggjafarþing 2001–2002. Þskj. 882 - 562. mál.

Laganefnd Lögmannafélags Íslands hefur borist ofangreint frumvarp til umsagnar og hefur nefndin farið yfir frumvarpið og á fundum sínum samþykkt neðangreinda umsögn.

Taka verður fram, að nefndinni bárust einnig spurningar frá sjávarútvegsnefnd í fimm liðum og var óskað svara við þeim með umsögn um frumvarpið. Til hvorutveggja, umsagnar um frumvarpið sjálft og svara við spurningum, var gefinn mjög skammur frestur í ljósi umfangs og mikilvægis málsins. Laganefnd telur, að svara við spurningum sínum verði sjávarútvegsnefnd að leita annarsstaðar og bendir á, að ekki verður til þess ætlast af lögmönnum eða öðrum lögfræðingum að svara jafn umfangsmiklum spurningum nema ætla til þess þann tíma og fé, sem þarf til þess að semja veigamiklar lögfræðilegar álitserðir.

Frumvarpið. Segja má, að efni frumvarpsins skiptist í þrjá meginþætti:

1. Álagningu veiðigjalds.
2. Breytingar á reglum um hámark aflahlutdeildar fiskiskipa í eigu einstakra aðila og flutning á aflamarki á milli skipa.
3. Stjórnsýslulega tiltekt í lögum nr. 38/1990 og skýrari reglur um tilkynningar til Fiskistofu og hverju misbrestur varði.

Fjallað verður stuttlega um hvern ofangreindra þátta fyrir sig.

1. **Álagning veiðigjalds.** Alkunnar er, að hatrammar deilur hafa staðið í nokkur ár um fyrirkomulag stjórnunar fiskveiða við Ísland, eða undir eftirliti Íslands. Samkvæmt frumvarpinu var tilgangur með stofnun auðlindanefndar, nefndar sjávarútvegsráðherra um tillögur að breytingar á lögum 38/1990 og nú flutningi frumvarpsins að setja niður deilur í þjóðfélaginu um eignarhald og afnotarétt nytjastofna sjávar. Laganefnd LMFÍ tekur enga afstöðu til þeirra deilna, sem staðið hafa, né hvort frumvarpið sé líkleg, stjórnmálaleg, leið til þess að setja þær niður.

Frumvarpið gerir ráð fyrir álagningu veiðigjalds í stað núverandi veiðieftirlitsgjalds, sem komi þó ekki til framkvæmda fyrr en í þrepum á árunum 2004 til 2009. Laganefnd er ekki ljóst, hvaða stjórnmálalega nauðsyn bar til þess að hafa ákvæði um veiðigjald í þessu frumvarpi, ásamt með öðrum breytingum sem stafa af allt öðrum ástæðum og leggur í sjálfu sér ekki mat á þau stjórnmálalegu álitamál.

Þeirri skoðun hefur aukizt mjög fylgi meðal lögfræðinga og hagfræðinga undanfarna áratugi, að þeir skuli greiða fyrir kostnað af eftirliti, sem hafa hag af því að eftirlitsstofnanir séu reknar. Í samræmi við þetta er a.m.k. eðlilegt, að útgerðir fiskiskipa greiði kostnað við rekstur Fiskistofu. Þótt Hafrannsóknastofnun sé rekin í þágu þjóðarinnar allrar, er þó ljóst að þeir sem stunda fiskveiðar njóta afraksturs af störfum stofnunarinnar mjög umfram aðra. Því sýnist eðlilegt, að útgerðir fiskiskipa greiði einnig gjald í ríkissjóð sem nægi til þess að greiða kostnað við rekstur Hafrannsóknastofnunar, að minnsta kosti að svo miklu leyti sem starfsemin kemur þeim beinlínis í hag.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir veiðigjaldi, sem nægi til þess að greiða kostnað Fiskistofu við stjórnun og eftirlit og $\frac{3}{4}$ af núverandi kostnaði Hafrannsóknastofnunar auk frekari kostnaði stofnunarinnar við auknar rannsóknir. Með vísan til þeirra sjónarmiða, sem getið er í upphafi næstu málgreinar að framan, sýnist veiðigjald að minnsta kosti ekki of hátt, og hafa þá ekki verið höfð til hliðsjónar hagfræðileg sjónarmið um afgjald af auðlindarentu.

Taka verður fram, m.a. með vísunar til spurningar sjávarútvegsnefndar merktrar e., að ekki verður séð að það brjóti í bága við jafnræðisreglu 65. stjórnarskrár nr. 33/1944 með síðari breytingum, að **allir** greiði **samskonar** gjald miðað við úthlutaðar aflaheimildir, án tillits til raunverulegs verðmætis, sem fært er að landi.

2. **Breytingar á reglum um hámark aflahlutdeildar fiskiskipa í eigu einstakra aðila og flutning á aflamarki á milli skipa.** Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að víkka nokkuð ákvæði núverandi 11. gr. a laga nr. 38/1990 um samlagða aflahlutdeild fiskiskipa í eigu einstakra aðila. Til þessarar breytingar tekur laganefnd LMFÍ ekki afstöðu, en bendir á að mjög eru til bóta skilgreiningar á tengdum aðilum, sem lagðar eru til í 6. gr. frumvarpsins, sem yrði að nýrri 11. gr. a í lögunum.
3. **Stjórnsýsluleg tiltekt í lögum nr. 38/1990 og skýrari reglur um tilkynningar til Fiskistofu og hverju misbrestur varði.** Í 8. gr. frumvarpsins er lagt til, að 14. gr. núverandi laga falli niður og getur laganefnd tekið undir þær röksemdir, sem fyrir því eru færðar í athugasemdum með frumvarpinu. Í 9. gr. er lagt til, að við 15. gr. laganna bætist ný málgrein, sem varðar tilkynningu til Fiskistofu á eigendaskiptum á fiskiskipum, sem leyfi hafa til fiskveiða í atvinnuskyni, eða aðra breytingu á útgerðaraðild. Þetta nýmæli er mjög til bóta.

Að öðru leyti en að ofan er greint tekur laganefnd LMFÍ ekki afstöðu til frumvarpsins, þar á meðal ekki hvort skynsamleg sé sú breyting á 1.-3. mgr. 9. gr. laga nr. 38/1990, sem lögð er til í 4. gr. frumvarpsins, en bendir á vanda sem rísa kynni um mat á málefnalegum sjónarmiðum við þá úthlutun, sem þar er tiltekin.

Virðingarfyllt,
f.h. laganefndar Lögmannafélags Íslands

Jakob R. Möller, hrl.
formaður